

DOMÈNEC UMBERT

Com ha declarat recentment el multimilionari Edgard Bronfman, cal realitzar un considerable esforç per a passar d'una fortuna de 100 dòlars a una altra de 110, però per saltar dels 100 milions de dòlars als 110 no calen jocs malabars, és automàtic.

Aquesta sentència respon perfectament a la situació que travessen actualment els Estats Units, on els rics cada vegada són molt més rics i als ciutadans corrents els correspon un menor percentatge de la fortuna nacional. Són els fruits de vuit anys de reaganisme, al llarg dels quals la política econòmica conservadora ha accentuat les desigualtats socials. La concentració de grans fortunes és tal que un 10% dels americans està en possessió de dos terços de la fortuna nacional, mentre l'altre 90% es reparteix la resta, amb la particularitat que d'aquest 10%, un 1% ha passat, en els darrers anys, de controlar el 25% a posseir el 35%.

DOMÈNEC UMBERT

LA FORTUNA DE 400 ULTRARICS NORD-AMERICANS IGUALA LA TOTALITAT DELS ESTALVIS ALS EUA

Multimilionaris, un club peculiar

Defraudadors fiscals, especuladors, amants dels diners fàcils i poc propicis a les obres filantròpiques. Són distintius dels ultrarics nord-americans. Homes de negocis amb més de 225 milions de dòlars a la cartera. Cada vegada són més i augmenten el seu poder econòmic. Són els joves cadells que el reaganisme deixa per herència.

Districte financer de Nova York. Defraudar Hisenda és la regla.

Sobre aquestes dades ha realitzat un complex estudi el periodista i sociòleg Vance Packard —*The Ultra Rich, How Much is Too Much*— basat en una trentena d'enquestes realitzades a altres tants ultrarics, entenen com a tals els posseïdors de fortunes personals que superen els 300 milions de dòlars. Packard extrau sucoses conclusions al respecte, si bé la més contundent és que durant el temps que ha durat l'enquesta —10 anys— els seus protagonistes han augmentat la seua fortuna personal en una mitjana del 28% i han ampliat els seus comptes de 330 milions a 425 milions de dòlars.

DOMÈNEC UMBERT

DOMÈNEC UMBERT

EUA dels 90: més rics però també més pobres.

Però no només s'ha disparat el creixement dels milionaris nord-americans, sinó que també hi ha hagut un descens en els recursos de bon nombre de famílies. Així, mentre el patrimoni de vora un milió de famílies americanes ha augmentat una mitjana del 40% després de la pujada de Reagan al poder el 1980, en el mateix període 90 milions de famílies han vist disminuir en un 10% el seu patrimoni familiar.

En aquesta etapa sense precedents als Estats Units d'Amèrica, les desigualtats s'inflen com l'escuma, les balances s'inclinen perillosament a favor dels més poderosos i l'entrada al *club dels ultrarics* s'ha fet més restringida. Tenir 93 milions de dòlars el 1982 era una bona carta de presentació per a formar part de tan escollida elit. Ara, per menys de 225 milions de dòlars no es pot ser membre de l'aristocràcia del dòlar. Aquesta restricció de requisits hauria de conduir a un estrenyiment del cercle, però 8 anys de republicanisme han aconseguit el que semblava difícil encara: de 14 multimilionaris que integraven tan escollit grup, s'ha passat a 49. Són xifres que dibuixen un final de mil·lenni marcat per un altíssim nivell de fortuna personal d'alguns, un creixement desconegut i un horitzó sense canvis previsibles.

Declarar impostos és cosa de pobres

Rics i famosos, els multimilionaris nord-americans han amassat una fortuna fins ara inassolible, un capital que entre els 400 homes més rics del país iguala els estalvis col·locats per la resta de la població nord-americana als bancs comarcals dels EUA.

Als Rockefeller i Ford d'antany, ànimes decisives en l'evolució del genuí capitalisme nord-americà, s'hi han sumat ara els nous rics, homes d'empresa que tenen un sol punt en la seua brúixola particular: augmentar els guanys. La fredor de l'informe de Vance Packard retrata els joves cadells. No hi ha nous empresaris interessats per la investigació, ni innovadors industrials; s'han acabat ja els filantròpics que destinen una part —mínima i amb desgravació fiscal afegida— dels seus beneficis a finançar fundacions dedicades a la investigació o l'ensenyament, ni hi ha emprenedors capitalistes que es preocupen per les obres socials. Tot això pertany a una fase anterior de l'economia americana. Ja tan sols els empresaris de *l'antiga onada* tenen aquests hàbits. El lema de Wall Street, la regla d'or per a triomfar en la jungla d'asfalt, s'ha reconvertit en «triomfes tant com els teus guanys».

¿Qui són, llavors, els nous multimilionaris? Especuladors, i intermediaris sobretot. Els diners fàcils brollen dels negocis immobiliaris, de les cadenes d'alimentació i begudes, del món de la moda i dels multimedia. La vareta màgica dels negocis necessita grans beneficis en poc de temps, pocs riscos i poc capital immobilitzat.

Però hi ha més. Aquests multimilionaris *obliden* fàcilment pagar els impostos que els correspondrien en relació a la seua fortuna i guanys. El *club dels ultrarics* està per damunt del bé i del mal. Packard cita un assessor fiscal de Washington, el qual no té prejudicis a l'hora d'explicar la jugada: «Els meus clients —assenyala l'assessor— decideixen la suma que volen

pagar al govern, i aleshores som nosaltres els que fem que això siga així». Prèviament, és clar, hi ha hagut un acord en *petit comitè* on els multimilionaris pacten a quant ascendiran els seus impostos. Diguem que pagar impostos no està ben vist entre els més poderosos.

De l'enquesta realitzada per Packard, l'opinió generalitzada entre els ultrarics és la següent: «Tan sols la gent amb pocs recursos paga impostos». I el que és més greu, de la totalitat d'enquestats tan sols un —M. Sol Price— entén que els guanys acumulats han de retornar a la col·lectivitat mitjançant els impostos i les obres socials. Price, amb més de 200 milions de dòlars a la butxaca, reconeix que la sort, i no el treball personal, és el factor clau per a ser ric.

La de Price és una veu perduda al desert de Wall Street, on els directius de les grans empreses s'han augmentat el sou quatre vegades més que als seus empleats, i trenta vegades més que els guanys de les seues pròpies societats. Un desert amb miratges, com el protagonitzat pel patró de General Electric, que ha sabut donar un substancial salt en la seua renda personal anual en passar de 1.614.000 dòlars el 1985 a 12.631.000 dòlars el 1987.

Tot aquest tram de comportaments i referències econòmiques tenen una segona repercussió difícilment avaluable. La concentració de fortunes, el menyspreu pel sistema tributari nord-americà i l'augment de les desigualtats, socaven allò que els polítics nord-americans sempre han mostrat com essencial en el capitalisme: els principis d'igualtat i democràcia. □